

**ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
імені ГЕРОЇВ КРУТ**

Кафедра військово-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА ТА
ПСИХОЛОГІЯ”**

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Інформаційні системи та технології
Спеціальність	126 Інформаційні системи та технології
Статус дисципліни	Військово-професійна підготовка
Загальний обсяг	1,5 кредити ЄКТС (45 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	3 курс, весняний семестр
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (пререквізити)	Правознавство. Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка, етика і естетика).
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор:.. кандидат технічних наук, доцент, Саєнко Олександр Григорович. Персональна сторінка: Orcid ID: 0000-0001-7127-6686 Практичні / Семінарські:.. кандидат технічних наук, доцент, Саєнко Олександр Григорович. Персональна сторінка: Orcid ID: 0000-0001-7127-6686
Сторінка електронного курсу дисципліни	

2. Обов'язки науково-педагогічного працівника, який бере участь у викладанні навчальної дисципліни, і здобувача, який вивчає цю навчальну дисципліну

Науково-педагогічні працівники, які беруть участь у викладанні навчальної дисципліни, повинні сформувати у курсантів здатність особисто проводити заняття з психологічної підготовки, володіти методичними навичками з формування у особового складу психологічної стійкості та психологічної готовності до бою, виконання бойових завдань, організувати та керувати роботою підрозділу зв'язку тактичного рівня на підставі рішень на бойове застосування підрозділу під час розгортання та експлуатації системи зв'язку та автоматизації.

Консультації відбуваються щосереди, 15.00-17.00 (каб. 324 кафедри військово-гуманітарних дисциплін); on(off)-лайн-консультації через платформу дистанційного навчання в рамках навчальної дисципліни.

3. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна належить до військового компоненту циклу військово-професійної підготовки. Дисципліна досліджує загальні основи військової педагогіки. Викладені загальні питання щодо предмету та наукових основ воєнної психології

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни:

озброєння курсантів базовими знаннями у сфері навчання, виховання, формування військового колективу і взаємовідносин в ньому, а також міжособистісних стосунків;

озброєння курсантів базовими знаннями про способи нейтралізації факторів негативного впливу на психіку військовослужбовця;

формування знань з питань володіння формами та способами надання психологічної допомоги (самодопомоги) під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань;

розвиток навичок психологічної підготовки особового складу підрозділу та формування розуміння у курсантів основних завдань Збройних Сил України щодо подальшого їх розвитку та інтегрування в світові воєнно-політичні організації, перш за все у євроатлантичні структури, ролі Збройних Сил при запобіганні та стримуванні збройних конфліктів, участі їх бойових діях.

Завдання навчальної дисципліни:

Навчити методам та способам надання первинної психологічної допомоги, пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і

проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх роз'яснення.

Надати вміння вдосконалювати свої фахові та методичні навички, особисто проводити заняття з психологічної підготовки з особовим складом (підрозділом), готувати місця проведення занять з психологічної підготовки.

Навчити методиці організації фізичної підготовки у військовому підрозділі, основи здоров'я.

Навчити витримувати різнопланові фізичні навантаження, пов'язані з виконанням службових обов'язків, володіти достатніми знаннями та навичками для організації фізичної підготовки і спортивно-масової роботи в підрозділі.

Навчити формулювати рішення на планування зв'язку, керувати роботою особового складу підрозділу зв'язку тактичного рівня під час розгортання та експлуатації системи зв'язку та автоматизації.

5. Результати навчання

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Військова педагогіка та психологія» здобувачі освіти повинні набути сукупність компетентностей:

Компетентності	ВПК 1. Здатність особисто проводити заняття з психологічної підготовки, володіти методичними навичками з формування у особового складу психологічної стійкості та психологічної готовності до бою, виконання бойових завдань.
	ВСК 7. Здатність організовувати та керувати роботою підрозділу зв'язку тактичного рівня на підставі рішень на бойове застосування підрозділу під час розгортання та експлуатації системи зв'язку та автоматизації.
Програмні результати навчання	РНвп 1. Знати методи та способи надання первинної психологічної допомоги, пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх роз'яснення.
	РНвп 2. Вміти вдосконалювати свої фахові та методичні навички, особисто проводити заняття з психологічної підготовки з особовим складом (підрозділом), готувати місця проведення занять з психологічної підготовки.
	РНвп 5. Знати методику організації фізичної підготовки у військовому підрозділі, основи здоров'я.
	РНвп 6. Вміти витримувати різнопланові фізичні навантаження, пов'язані з виконанням службових обов'язків, володіти достатніми знаннями та навичками для організації фізичної підготовки і спортивно-масової роботи в підрозділі.

Назвати і описати правила та сучасні протоколи надання першої психологічної допомоги потерпілим, що перебувають в кризовому психоемоційному стані, перелік гострих стресових реакцій організму людини і їх ознаки, причини прояву стресових реакцій організму та шляхи їх усунення, алгоритм та інструменти психологічної роботи у військах (силах).

Перелічити основні актуальні керівні документи з питань організації психологічної роботи (підготовки) у підрозділах та їх вимоги, описати та класифікувати види, форми, моделі і методи проведення занять (підготовки), здійснювати їх планування.

Назвати, пояснити і описати способи та методи збереження психічного здоров'я в кризових умовах.

Перелічити, охарактеризувати і підбирати техніки та методи саморегуляції психофізіологічного стану організму людини з подальшим їх застосуванням на практиці в кризових умовах обстановки.

Планувати, організовувати і здійснювати психологічну роботу, підготовку особового складу підрозділу за напрямком діяльності та у відповідності до етапу виконання завдань за призначенням.

6. Структура навчальної дисципліни

6.1. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Вид навчальних занять	Кількість годин / кредитів	Розподіл за формами здобуття освіти, години			
		Денна форма здобуття освіти		Заочна форма здобуття освіти	
		Аудиторні заняття	Самостійна робота	Аудиторні заняття	Самостійна робота
лекційні	24	12	12	2	22
практичні	4	4			4
групові					
семінарські	17	8	9	2	15
Разом	45/1,5	24	21	4	41

6.2. Зміст навчальної дисципліни

Лекції

Сучасні засади планування освітнього процесу. Предмет та наукові основи воєнної психології. Предмет та наукові основи загальної та воєнної психології. Стрес в умовах військової діяльності. Психологія тероризму.

Практичні заняття

Загальні основи військової педагогіки. Проектна робота зі створення та презентації якісного плану навчального заняття за індивідуально визначеними

тематиками. Предмет та наукові основи воєнної психології. Управління стресами. Підвищення стресостійкості.

Семінарські заняття

Загальні основи військової педагогіки. Наукові основи процесу військового навчання та виховання. Сучасні підходи до практики оцінювання навчального процесу. Предмет та наукові основи воєнної психології. Психологічне забезпечення бойових дій. Психологічні особливості сучасних бойових дій.

Індивідуальні завдання

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі індивідуальні завдання: реферат.

Реферат – це короткий виклад у письмовій формі змісту наукової проблеми. Він має бути виконаний на основі вивчення літератури (у тому числі й монографічної) з обраної курсантом проблеми, а також свідчити про самостійне та глибоке ознайомлення його автора з науковою проблемою, про його вміння аналізувати якість, зв'язки та відносини між предметами й явищами дійсності та робити узагальнені висновки.

7. Методи навчання

Залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач використовує наступні методи:

– пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня «Знати»;

– репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач використовує методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

8. Система оцінювання та вимоги

8.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Накопичувальної бальна шкала (рейтингова оцінка кредитного модуля (R) в балах)	Оцінка за розширеною шкалою
90 - 100	відмінно
80 - 89	дуже добре
65 - 79	добре
55 - 64	задовільно
50 - 54	достатньо
1 - 49	незадовільно (з можливістю повторного складання)

8.2. Критерії оцінювання елементів поточного контролю:

Навчальна дисципліна “Військова педагогіка та психологія” складається з 1-го кредитного модуля. 1 кредитний модуль включає в себе 3 змістових модулів.

Поточне оцінювання та самостійна робота		Залік	Сума
Кредитний модуль 1		40	100
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
23	37		

Рейтингова оцінка здобувачів вищої освіти з кредитного модуля складається з балів:

- чотирьох відповідей на семінарських заняттях;
- виконання двох практичних завдань;
- виконання двох модульних контрольних робіт;
- виконання індивідуального науково-практичного завдання (написання реферату);
- штрафні та заохочувальні бали;
- відповідь на заліку.

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (в балах) кредитного модуля

Рейтинговий бал з кредитного модуля за семестр складає:

$$R_c = RC_3 + RP_3 + RMKP + RHП = 16 + 20 + 10 + 14 = 60 \text{ (балів)}$$

Рейтинговий бал з кредитного модуля за залік дорівнює 40% від R_c :

$$R_{дз} = R_c \frac{0,4}{1-0,4} = 60 \times 0,67 = 40 \text{ балів}$$

Таким чином, рейтингова оцінка кредитного модуля (R) складає:

$$R = RC_3 + RP_3 + RMKP + RHП + R_{дз} \pm R_3$$

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання за семестр

Робота на семінарських заняттях:

Максимальна кількість балів RC_3 на всіх семінарських заняттях дорівнює:

$$RC3 = 4 \times 4 = 16 \text{ (балів)}.$$

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – 4:

повна та обґрунтована відповідь на запитання	4;
повна відповідь на запитання	3-2;
неповна відповідь на запитання.....	1;
відсутня відповідь на запитання	0.

Робота на практичних заняттях:

Максимальна кількість балів РПЗ на всіх практичних заняттях дорівнює:

$$РПЗ = 10 \times 2 = 10 \text{ (балів)}.$$

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – 10 :

повне та самостійне виконання практичного завдання	10;
неповне, але самостійне виконання практичного завдання.....	9-5;
виконання практичного завдання за допомогою викладача	4-1;
курсант не здатний виконати практичне завдання навіть з допомогою викладача	0.

Модульна контрольна робота

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу РМКР дорівнює – 5

правильно та повністю виконані всі завдання контрольної роботи	5;
частково виконані завдання контрольної роботи	4-3;
завдання контрольної роботи виконані з помилками	2-1;
завдання контрольної роботи не виконані	0.

Виконання індивідуального науково-практичного завдання (написання реферату):

Максимальна кількість балів за виконання індивідуального науково-дослідного завдання (написання реферату) РНПЗ дорівнює – 14.

тема розкрита в повному обсязі, граматично правильно, з використанням рекомендованої літератури 14 |

тема розкрита в повному обсязі, але з помилками, які не заважали загальному розумінню проблеми..... 13-8 |

тема розкрита не повністю, допущені помилки, які завадили розумінню проблеми 7-2 |

тема не розкрита 1-0 |

Штрафні та заохочувальні бали:

Сума штрафних, так і заохочувальних балів R3 не має перевищувати 0,1 Rс (6 балів):

активна участь в роботі на семінарських та практичних заняттях +1; |

виконання завдань з удосконаленням методичних та дидактичних матеріалів з дисципліни +2 - +5;
участь у конкурсі наукових праць Інституту +2 - +5;
відсутність на практичному зайнятті без поважної причини -1;
відсутність без поважних причин на контрольній роботі -3.

8.3. Критерії оцінювання семестрового (підсумкового) контролю:

Максимальна кількість балів за залік (виконання контрольного завдання) – Рдз дорівнює – 40.

Контрольне завдання складається з двох питань згідно з робочої програми навчальної дисципліни. Кожне питання контрольного завдання оцінюється у 20 балів:

правильна та повна відповідь на запитання контрольного завдання. 15-20;
часткова (не повна) відповідь на два питання контрольного завдання 8-14;
відповідь містить грубі помилки допущені в обох запитання контрольного завдання.....1-7;
відсутність відповіді на запитання контрольного завдання 0;

Умови допуску до заліку

Здобувач вищої освіти допускається до заліку, якщо він до початку заліку ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Рейтинговий бал з кредитного модуля за семестр має бути не менше ніж 35% від суми вагових балів контрольних заходів протягом семестру ($0,35 \times R_c = 0,35 \times 60 = 21$ (бал)).

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру набрав менше ніж 21 бал, до заліку не допускається і повинен підвищити свій рейтинговий бал (суму балів) з кредитного модуля за семестр (R_c) за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу.

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання

Рейтингова система оцінювання успішності з навчальної дисципліни доводиться здобувачам вищої освіти на першому занятті.

Рейтинговий бал (сума балів) з кредитного модуля, яку здобувач вищої освіти набрав протягом семестру R_c , доводиться до здобувача вищої освіти на останньому занятті. Напередодні заліку викладач виставляє її у відомість обліку успішності та журнал обліку навчальних занять навчальної групи.

Після оцінювання здобувача вищої освіти за результатами відповіді на заліку, викладач визначає рейтинговий бал РДЗ.

Рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля визначається як сума рейтингового балу з кредитного модуля, яку здобувач вищої освіти набрав протягом семестру (R_c) та рейтингового балу за результатами відповідей на заліку ($R_{ДЗ}$).

Для визначення оцінки за розширеною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля (R) переводиться згідно з таблицею 1. Отримані результати викладач вносить до відомості обліку успішності.

Таблиця 1

Шкала оцінювання результатів навчання та переведення рейтингової оцінки (в балах) до оцінок за розширеною (національною) шкалою

Накопичувальної бальна шкала (рейтингова оцінка кредитного модуля (R) в балах)	Оцінка за розширеною шкалою
90 - 100	відмінно
80 - 89	дуже добре
65 - 79	добре
55 - 64	задовільно
50 - 54	достатньо
35 - 49	незадовільно
1 - 34	неприйнятно

Перескладання заліку проводиться за окремим розкладом.

Рейтинг з навчальної дисципліни, яка передбачає проведення заліку, визначається під керівництвом науково-педагогічного працівника, який проводить семінарські, практичні та інші види занять в навчальних групах.

9. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Під час викладання навчальної дисципліни використання технічного обладнання або програмного забезпечення не передбачається.

10. Політика навчального курсу

10.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та семестрового (підсумкового) контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується “Кодексом академічної доброчесності Військового інституту телекомунікації та інформатизації імені Героїв Крут” та “Положенням про забезпечення академічної доброчесності у Військовому інституті телекомунікації та інформатизації імені Героїв Крут”

10.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану інститутську (корпоративну на домені @viti.edu.ua) пошту. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки.

Усі письмові запитання до НПП стосовно навчального курсу мають надсилатися на інститутську електронну пошту.

10.3. Політика щодо перескладання

Перескладання **поточного контролю** здійснюється здобувачем у випадку отримання ним оцінки “незадовільно”(1-49 балів) з можливістю повторного складання, або у випадку, коли здобувач бажає покращити попередні результати складання поточного контролю.

Обов'язковою умовою задовільного **семестрового (підсумкового) контролю** є відсутність заборгованостей з лабораторних робіт, наявність позитивних оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за виконання індивідуальних завдань (реферату, контрольної роботи, розрахункової роботи, розрахунково-графічної роботи, курсового проекту (роботи)).

Здобувачі вищої освіти, які не виконали індивідуальні завдання (мають заборгованість з лабораторних робіт, мають незадовільні оцінки з виконання реферату, контрольної роботи, розрахункової роботи, розрахунково-графічної роботи, курсового проекту (роботи) або які отримали при проведенні заліку (екзамену) незадовільні оцінки допускаються до перескладання заліку (екзамену) у визначені терміни згідно розкладу.

Повторне перескладання заліку (екзамену) допускається не більше двох разів. Друге перескладання заліку (екзамену) у здобувачів вищої освіти приймає комісія, яка призначається начальником (завідувачем) кафедри у кількості трьох осіб, один з яких викладач, який приймав перше перескладання.

Здобувачам вищої освіти, які не склали залік (екзамен) при проведенні семестрового (підсумкового) контролю в установлені терміни з поважних причин (хвороба, відпустка, відрядження, сімейні обставини тощо), підтверджених документально, рішенням начальника інституту дозволяється складання заліку (екзамену) за індивідуальним графіком.

Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлені начальником інституту терміни відраховуються з інституту за академічну не успішність.

10.4. Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти переконаний у тому, що під час семестрового (підсумкового) контролю його оцінка була занижена науково-педагогічними працівниками, він має право у той же день звернутися до начальника (завідувача) кафедри з проханням про перескладання. У цьому випадку начальник (завідувача) кафедри повинен очолити комісію, до якої

входитиме науково-педагогічні працівники кафедри, один з яких що приймав участь у проведенні семестрового (підсумкового) контролю.

Якщо здобувач вищої освіти переконаний у тому, що під час перескладання семестрового (підсумкового) контролю його оцінка була вдруге занижена комісією кафедри, то він має право у той же день звернутися до начальника факультету з проханням про перескладання. У цьому випадку начальник факультету повинен очолити роботу комісії, до якої також входитиме начальник (завідувач) кафедри.

10.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Здобувач повинен вчасно прибувати на заняття та бути на своєму навчальному місці не пізніше ніж за 1 хв. до початку заняття. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в інститутських заходах.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Педагогіка (в тому числі ВНВ). [Ананьїн В.О., Пучков О.О., Коваль М.А. та ін.]; за ред. Ананьїна В.О. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2010. – 498 с.

2. Військова педагогіка: історія, теорія, практика : навч. посіб. / Н. В. Замотаєва. – Київ : Альфа Реклама, 2021. – 364 с.

3. Військове навчання та виховання: підручник / Ананьїн В.О., Пучков О.О., Гангал А.В. та ін.; за ред. А.І. Міночкіна. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2009. – 328 с.

4. Коваль М.А. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник / Коваль М.А., Коваль А.М. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2005. – 232

5. Психологія бою: Діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу в ході бойових дій: Навчально-методичний посібник. [Романшин А.М., Бойко О.В., Богородицький Д.В. та ін.]; за ред. Романшина А.М. – Львів: ТЗОВ «Монблан» 2017. – 320 с.

6. Військова психологія: навчальний посібник. Ч. 1 [Ананьїн В.О., Пучков О.О., Коваль М.А. та ін.]; за ред. Ананьїна В.О. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2010. – 498 с.

7. Військова психологія: навчальний посібник. Ч. 2 [Ананьїн В.О., Пучков О.О., Коваль М.А. та ін.]; за ред. Ананьїна В.О. – К.: ВІТІ НТУУ «КПІ», 2010. – 498 с.

8. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

9. Охорона психічного здоров'я військовослужбовців в умовах війни: метод. посібник / [Р. Ч. Мамедов, В. М. Мороз, В. О. Олійник та ін.]; за заг. ред. генерал-майора В. В. Клочкова. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2024. 1406 с.

10. Агаєв Н.А, Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Герасименко М.В., Ткаченко В.В. Психологічне забезпечення розвитку лідерських якостей майбутніх офіцерів: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2014. – 209 с.

Допоміжна література

11. Ананьїн В.О., Коваль А.М. Військове навчання та виховання. – К.: ВІПІ НТУУ «КПІ», 2003. – 218 с.

12. Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: Навчально-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Щербак. – Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ», – 2014. – 136 с.

13. Варій М.Й. Психологія та педагогіка: навчальний посібник □ для студентів вищих навчальних закладів □ / Варій М.Й. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 327с.

14. Миротворча та антитерористична діяльність ЗС України: досвід, проблеми, перспективи / [Кириченко С.О., Бодрук О.С., Шевченко В.Л. та ін.]. – К.: Вид. ТОВ «Паперовий змії ОПТ», 2008. – 323 с.

15. Лозниця В.Ф. Психологія і педагогіка: основні положення. . – К.: «ВхсОб», 2001. – 298 с.

16. Вітченко А. О., Осьодло В. І., Салкуцян С. М. Технології навчати у вищій військовій школі: теорія і практика: навч.-метод. посіб. /за заг. ред. професора В. М. Телелима. - К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2016. - 272 с.

17. Ягупов В.В. Військове виховання: історія, теорія та методика. . – К.: КНУ ім.Тараса Шевченка. 2002, – 550 с.

18. Соціально-психологічні технології управління військовими колективами: Навчально-методичний посібник / Т.Л. Грицевич, О.С. Капінус, Т.М. Мацевко, П.П. Ткачук. – Львів: НАСВ, 2018. – 256 с.

19. Методичний посібник. Керівні психологічні техніки: посібник для командира роти (взводу), НДЦ ГП ЗС України, 2020.

20. Методика індивідуальної роботи з особовим складом підрозділу: методичний посібник. – К: НДЦ ГП ЗСУ, 2022. – 128с.

21. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с.

22. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. К55 Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2021. 170 с.

23. Доктрина військового лідерства у Збройних Силах України, Головне управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України ОП 1-296, січень 2024.

24. Педагогічні технології та методи навчання у схемах і таблицях: навч. – метод. посіб. – Х. : ХНУПС, 2019. – 98 с.

25. Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій : метод. посіб. / О. М. Кокун, В. В. Клочков, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. – Київ-Одеса : Фенікс, 2022. – 128 с.

26. Культура відносин у військовому колективі. Порадник командирів : метод. посіб. / за заг. ред. Н. А. Агаєва. К. : Видавничий дім “Освіта України”, ФОП Маслаков Р.О., 2021. 121 с.

27. Як залишитися собою під час війни та після. Практики психофізичного здоров'я воїна. / А. Бережанський, С. Грилюк. — Київ: Видавничий дім «СВАРОГ», 2024. —376 с.

28. Організація психологічної підготовки у Збройних Силах України: навч.-метод. посіб./ За редакцією генерал-майора В. Клочкова.– К.: НДЦ ГП ЗС України, 2023. – 325 с.

29. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів ВП 1-00(31).01, Центр МПЗ ЗСУ, січень 2020.

30. Капосльоз Г. В., Коваль М. А., Лагодзінський В. В. Організація цілеспрямованого впливу на свідомість військовослужбовців у військовій частині (підрозділі) : метод. посіб. / за заг. наук. ред. Г. В. Капосльоза. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2024. 70 с.

31. Збірник стандартів психологічної підготовки у Збройних Силах України: метод. посіб. / За редакцією генерал-майора В. Клочкова – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2023. – 337 с.

32. Методичні рекомендації з організації психологічної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України до перебування в умовах примусової ізоляції (полону), ВП 7-00(03).01, Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України спільно з Науково-дослідним Центром гуманітарних проблем Збройних Сил України та командуванням Сухопутних військ Збройних Сил України, квітень 2020.

33. Інструкція “Порядок роботи груп контролю бойового стресу у військових частинах Збройних Сил України”, ВП 1-00(160)237.31, Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, листопад 2022.

34. Інструкція “Порядок роботи груп психологічного супроводу та відновлення у військових частинах Збройних Сил України” ВП 1-00(58)271.31, ГУМПЗ ЗСУ, червень, 2023.

35. Довідковий матеріал з психологічної підготовки до СТІ 000А.22А, Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, березень 2019 року.

36. Інструкція “Протоколи надання психологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України в бойових (екстремальних) умовах”, ВП 1-00(160)03.01, Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, лютий 2021 року.

37. Довідковий матеріал з психологічної підготовки до СТІ 000Г.22Л, Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України спільно з Головним управлінням морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, січень 2019.

38. Методичні рекомендації з психологічної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України щодо формування стресостійкості до дій в умовах різкої зміни бойової обстановки, ТКП 1-160(31)03.01, Головне управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, січень 2021.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:384388/Source:default#>
2. <http://medbib.in.ua/viyskova-psihologiya.html>

12. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

Перелік тем рефератів.

1. Сутність і зміст акмеолого-педагогічної культури офіцера і шляхи її вирішення.
2. Козацька педагогіка як унікальне явище світової педагогічної думки.
3. Процес формування військової майстерності військовослужбовця.
4. Психологічно-педагогічні умови виховання у воїнів високої дисциплінованості і культури поведінки.
5. Предмет педагогіки, історія її виникнення і розвитку та завдання педагогіки на сучасному етапі.
6. Суть гуманізації та демократизації навчально-виховного процесу.
7. Проблемно-розвивальне навчання: особливості, види проблем, способи створення проблемних ситуацій, етапи проблемного уроку.
8. Розумове виховання: зміст, форми і методи. Формування наукового світогляду.
9. Моральне виховання: суть, результати, шляхи підвищення його ефективності.
10. Естетичне виховання курсантів: завдання, форми, і методи, шляхи підвищення ефективності
11. Психологія особистості військовослужбовця
12. Національне виховання – основа формування особистості військовослужбовців Збройних Сил України.
13. Емоції і психічні стани військовослужбовців у різних умовах військової діяльності і їх врахування у діяльності командира.
14. Психологічні аспекти роботи командира по розвитку та вдосконаленню психічних пізнавальних процесів підлеглих.
15. Вольові якості військовослужбовців, необхідність їх формування та розвитку.
16. Психологічні особливості прийняття бойових рішень.
17. Концепції формування і розвитку особистості військовослужбовця.
18. Проблема формування світогляду, особистісних якостей офіцерів ЗС України в умовах переоцінки соціальних цінностей.

19. Вивчення властивостей особистості, як важливіший засіб підвищення ефективності виховної роботи.

20. Нетрадиційні методи вивчення особистості.

21. Бесіда – найбільш поширений метод вивчення властивостей особистості.

22. Згуртованість військового колективу, її рівні, критерії оцінки та методи дослідження.

23. Причина існування нестатутних відносин і робота офіцера по їх подоланню.

24. Психологічні проблеми керування діяльністю особового складу у бою.

25. Психологічні умови зміцнення військової дисципліни.

26. Основні складові психології військової діяльності.

27. Шляхи формування педагогічної майстерності у офіцера.

28. Використання традицій козацької педагогіки у морально-психологічному вихованні військовослужбовців.

29. Організація морально-психологічної підготовки та навчально-виховної роботи з підлеглими військовослужбовцями військової служби за контрактом.

30. Соціально - психологічні методи та етичні норми управління конфліктами

Розробник: начальник кафедри військово-гуманітарних дисциплін, кандидат технічних наук, доцент, Саєнко Олександр Григорович.

Ухвалено на засіданні кафедри від 30.08.2024, протокол № 16.